

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โครงสร้างประชากรของประเทศไทยในปัจจุบัน ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมากจากในอดีต เนื่องจากการลดลงของภาวะเจริญพันธุ์และภาวะการตาย ทำให้ประชากรวัยเด็กลดลง และประชากรมีอายุยืนยาวมากขึ้น ส่งผลให้จำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นในอัตราที่รวดเร็ว จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าในปี พ.ศ.2537 มีประชากรผู้สูงอายุเพียงร้อยละ 6.8 ในปี พ.ศ.2545 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9.4 และล่าสุดในปี พ.ศ.2553 พบว่า ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 11 ของประชากรทั้งประเทศ ทำให้ปัจจุบันประเทศไทยก้าวเข้าสู่การเป็น “สังคมผู้สูงอายุ” เรียบร้อยแล้ว และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) เมื่อสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มเป็นร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ (ญี่ปุ่นพุ่ม 2,500 ลบ. ปรับปรุงเรือนจำเพื่อนักโทษชรา, 2551)

การที่สัดส่วนของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ลักษณะการพึ่งพิงทางเศรษฐกิจ และการเกื้อหนุนทางสังคมระหว่างประชากรวัยต่างๆ เปลี่ยนแปลงไป ศักยภาพของวัยแรงงาน ในการสนับสนุนผู้สูงอายุลดลง ในส่วนของผู้สูงอายุเองก็มีแต่ภาวะเสื่อมถอยทั้งทางร่างกาย และจิตใจ และยังมีอายุยืนยาวมากขึ้น ความเสื่อมถอยยังมีมากขึ้นเป็นลำดับ โอกาสเผชิญกับ สภาวะการเจ็บป่วยและการช่วยเหลือตัวเองได้น้อยลงจึงมีมากขึ้นกว่าวัยอื่นๆ หน่วยงานทั้งใน ภาครัฐและเอกชนต่างตระหนักในสถานการณ์ดังกล่าว จึงได้มีการร่วมกันแก้ไขปัญหามูลนิธิผู้สูงอายุกัน อย่างจริงจังมากขึ้นและต่อเนื่องโดยดำเนินนโยบายการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากรผู้สูงอายุ จนสามารถสร้างเสริมให้ประชากรสูงอายุในประเทศไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ในระดับหนึ่ง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2550) ในทางวิชาการได้มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ รวมทั้งได้มีการศึกษาในเชิงประยุกต์เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนงานและการจัดโครงการสำหรับผู้สูงอายุให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากผลการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาและความต้องการ เฉพาะด้านสมควรอย่างยิ่งที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสภาวะทางร่างกาย จิตใจ และสภาพทางสังคมของตน และจากการศึกษาของของนายแพทย์บรรลุ ศิริพานิช (2531) นิสิตา ชูโต (2525) นภาพร ชโยวรรณ และคณะ (2532) พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักจะประสบ

ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของตน จึงมีความต้องการในด้านบริการรักษาพยาบาลเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นยังพบว่าผู้สูงอายุมีปัญหาในด้านอื่นๆ อีก เช่น ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์กับครอบครัว การขาดเพื่อนสนิท จนทำให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว การขาดกำลังใจ ไม่รู้ว่าจะมีชีวิตอยู่เพื่ออะไร ฯลฯ ปัญหาต่างๆ เหล่านี้เป็นปัญหาของผู้สูงอายุที่กำลังได้รับความสนใจช่วยเหลือ และมีการหามาตรการเพื่อป้องกันแก้ไขกันอย่างจริงจัง (พรทิพย์ รัตนชัยฤทธิ, 2539, หน้า 2)

ถึงแม้ว่าผู้สูงอายุโดยทั่วไปจะมีปัญหาเฉพาะด้านของตน ซึ่งสมควรจะได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมตามสภาพของปัญหา แต่ยังมีผู้สูงอายุอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งถูกละเลยไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควรซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มบุคคลด้อยโอกาสและจัดเป็นกลุ่มเสี่ยงทางสังคม กลุ่มบุคคลดังกล่าวนี้คือ กลุ่มประชากรผู้ต้องขังสูงอายุ ซึ่งต้องโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำหรือทัณฑสถานทั่วประเทศ จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า สาเหตุของปัญหาทางสังคมต่างๆ ที่เกิดขึ้นเมื่อทำการพิจารณาถึงต้นเหตุของปัญหาแล้วพบว่าล้วนเกิดขึ้นจากการที่ประชาชนยังขาดคุณภาพชีวิตที่ดี (อคิน รพีพัฒน์, 2542) และเป็นที่ยอมรับกันว่าสภาพแวดล้อมในเรือนจำย่อมแตกต่างกับสภาพแวดล้อมภายนอกอย่างสิ้นเชิง โดยที่ผู้ต้องขังสูงอายุจะต้องถูกควบคุม กักขังและจำกัดสิทธิเสรีภาพในทุกๆ เรื่องต้องถูกตัดขาดจากสังคมภายนอก ครอบครัว ญาติพี่น้อง ซึ่งถือเป็นความสัมพันธ์ที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ นอกจากนี้สังคมดังกล่าวยังต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบข้อบังคับที่ตั้งขึ้นมาเพื่อบังคับใช้กับคนหนุ่มมาก ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อสภาพทางร่างกาย จิตใจ และการดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามปัญหาที่ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ต้องเผชิญยังคงไม่จบเพียงแค่นี้ เพราะเนื่องจากปัจจุบันมีจำนวนของผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดปัญหาคนล้นคุก ประชากรเพิ่มมากขึ้นขณะที่สถานที่คุมขังมีพื้นที่เท่าเดิม (ราชทัณฑ์ระดมสมองแก้วิกฤตนักโทษล้นคุก, 2553) ส่งผลให้เรือนจำและทัณฑสถานต่างๆ ประสบกับปัญหาการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ บุคลากร รวมทั้งบุคลากรทางการแพทย์ อาคารสถานที่ ฯลฯ และผลพวงของปัญหาที่ตามมา คือ ปัญหาด้านสุขภาพของผู้ต้องขัง ปัญหาการแย่งที่อยู่อาศัย ปัญหา ด้านการอุปโภคและบริโภค เป็นต้น เมื่อผู้สูงอายุซึ่งเป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ ประกอบกับเป็นผู้ที่มีภูมิต้านทานโรคต่ำ จึงมีความเสี่ยงต่อการดำเนินชีวิตประจำวันมากกว่าผู้ต้องขังในวัยอื่นเป็นอย่างมาก จากสถิติของผู้ต้องขังราชทัณฑ์ทั่วประเทศ พบว่า มีจำนวนผู้ต้องขังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ.2548 มีจำนวนผู้ต้องขัง 163,336 คน เป็นผู้ต้องขังสูงอายุ 3,641 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2 ต่อมาปี พ.ศ.2549, 2550, และ 2551 จำนวนผู้ต้องขังมีปริมาณลดลงอย่างต่อเนื่อง เป็นร้อยละ 1.8, 1.7 และ 1.1 ตามลำดับ

จนกระทั่งปี 2554 มีจำนวนผู้ต้องขังเพิ่มมากขึ้น 225,536 คน โดยเป็นผู้ต้องขังสูงอายุถึง 4,126 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 (กรมราชทัณฑ์, 2554) โดยสาเหตุการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ต้องขังคาดว่าน่าจะมาจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบันเป็นองค์ประกอบสำคัญ

ประเทศไทยงานเรือนจำสังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม งานราชทัณฑ์เป็นงานในการจัดการหรือปฏิบัติต่อคนที่ทำผิด เมื่อมีการกระทำผิดขึ้นในสังคม สังคมจะต้องจัดการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อคนที่ละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคม แต่การที่สังคมจะจัดการหรือปฏิบัติอย่างไรต่อคนที่ทำผิดกฎเกณฑ์ของสังคมนั้น ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำผิดและวิธีการที่ใช้ในการจัดการกับผู้กระทำผิดที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย งานราชทัณฑ์ในปัจจุบันได้พัฒนาจากอดีตมาสู่จุดของการพัฒนางานราชทัณฑ์ในเชิงก้าวหน้าสอดคล้องกับนานาชาติในด้านการอบรมแก้ไขผู้กระทำผิด โดยได้มีการปรับปรุงในด้านการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและในด้านการบริหารในหลายด้าน อาทิ ด้านการส่งเสริมการศึกษา ด้านการฝึกอาชีพ ด้านการพัฒนางานการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดหลังปล่อย เพื่อให้มีการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้ครบวงจร จะได้ไม่กลับมากระทำผิดอีก ด้านการพัฒนาระบบการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง และด้านการส่งเสริมและกำหนดนโยบายให้เรือนจำพัฒนาสวัสดิการของผู้ต้องขัง ฯลฯ ซึ่งถ้าดูจากข้อมูลเบื้องต้น ที่กล่าวมาจะเห็นว่ามีการพัฒนางานเกี่ยวกับผู้ต้องขังในหลายๆ ด้าน แต่ยังไม่อาจหาตัวชี้วัดที่บ่งชี้ได้ว่าการพัฒนางานในด้านต่างๆ นั้นส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุอย่างไรบ้าง

เรือนจำกลางจังหวัดพิษณุโลกเป็นสถานที่คุมขังนักโทษถือเป็นเรือนจำที่มีระดับความมั่นคงสูง (Maximum Security Prison) เน้นการควบคุมเป็นหลัก ใช้สำหรับคุมขังผู้กระทำผิดที่มีลักษณะร้าย มีโทษสูงหรือกระทำผิดโดยสันดาน เรือนจำประเภทนี้จะมีเจ้าหน้าที่ตรวจตราดูแลการเข้าออกและควบคุมผู้กระทำผิดอย่างใกล้ชิด ภายในเรือนจำมีจำนวนผู้ต้องขังทั้งสิ้น 2,801 คน ซึ่งเป็นนักโทษที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป 135 คน เฉลี่ยอายุมากที่สุด 88 ปี (ข้อมูล ณ วันที่ 2 มิถุนายน 2554) ในส่วนของเรือนจำหญิงหรือทัณฑสถานหญิงเป็นสถานที่ที่ใช้สำหรับคุมขังผู้ต้องขังหญิงโดยแยกออกจากผู้ต้องขังชายอย่างเด็ดขาด ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในการอบรมแก้ไขจะมีแนวทางในการดำเนินการที่แตกต่างจากผู้ต้องขังชาย นอกจากนี้การดำเนินการในการควบคุมและการอบรมแก้ไขจะใช้เจ้าหน้าที่หญิงเกือบทั้งหมด ซึ่งทัณฑสถานหญิงมีจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด 644 คน เป็นผู้ต้องขังที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปรวม 26 คน มีอายุเฉลี่ยมากที่สุด 82 ปี (ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤษภาคม 2554) ซึ่งส่วนใหญ่แล้วนักโทษที่ถูกคุมขังทั้งชายและหญิงจะต้องโทษในคดียาเสพติดมากที่สุด

เมื่อทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบที่เคร่งครัดของเรือนจำโดยไม่มีสิทธิในการปฏิเสธภายใต้สภาพแวดล้อมใหม่ที่ไม่น่าคุ้นเคยจากสังคมที่เคยอยู่ ทำให้เกิดความรู้สึกแปลกแยกเกิดผลกระทบต่างๆ ต่อตัวผู้ต้องขังสูงอายุน้อยมาก ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การถูกจำกัดในด้านต่างๆ ยังอาจก่อให้เกิดความกดดันจนทำให้เกิดความเจ็บป่วยทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ตามมาได้อีกด้วย โดยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุ : กรณีศึกษาเรือนจำกลางและทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก เพื่อศึกษาถึงลักษณะการดำเนินชีวิตของผู้ต้องขัง คุณภาพชีวิตผู้ต้องขัง และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังเพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ให้สามารถตอบสนองกับความต้องการของผู้ต้องขังสูงอายุดต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความคาดหวังว่าผลจากการศึกษาที่พบจะช่วยพัฒนาในเรื่องเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการด้านต่างๆ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้ต้องขังสูงอายุดได้ตามอัฒภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุดในเรือนจำกลางและทัณฑสถานหญิงพิษณุโลกเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุดในเรือนจำกลางและทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุดในเรือนจำกลางและทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุดในเรือนจำกลางและทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุด : กรณีศึกษาเรือนจำกลางและทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัยไว้ ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่วิจัย คือ เรือนจำกลางพิษณุโลกและทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้

2.1 ลักษณะการดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุ

2.2 คุณภาพชีวิตที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังสูงอายุ

2.3 ปัญหาและความต้องการ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุ

2.4 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุ เรือนจำกลางและทัณฑสถาน

หญิงพิษณุโลก เพื่อนำมาจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อไป

3. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร คือ บุคคลที่เป็นผู้ต้องขังที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 161 คน

สมมติฐานในการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ต้องขังสูงอายุ ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ สถานภาพสมรส สภาพร่างกาย โรคประจำตัว ภูมิลำเนา ก่อนต้องโทษ ประเภทความผิด จำนวนคู่คดี กำหนดโทษ จำนวนครั้งที่ถูกจำคุก ลำดับชั้น และการติดต่อกับครอบครัวและญาติพี่น้อง มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุ

2. ลักษณะการดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุ ประกอบด้วย ปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และเครื่องนุ่งห่ม และปัจจัยด้านการบริการ และการสงเคราะห์ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุ

ข้อจำกัดของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตผู้ต้องขังสูงอายุ : กรณีศึกษาเรือนจำกลางและทัณฑสถานหญิงพิษณุโลกมีข้อจำกัด คือ

1. การศึกษาวิจัยชิ้นนี้เป็นงานที่มีข้อจำกัดในเรื่องของบริบททางด้านพื้นที่และประชากร จึงไม่สามารถนำผลการวิจัยที่ค้นพบไปใช้ทำการศึกษากับพื้นที่หรือประชากรในบริบทอื่นได้ เนื่องจากความแตกต่างที่เกิดขึ้นดังกล่าว

2. ผู้ศึกษาไม่สามารถทำการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากผู้ต้องขังสูงอายุบางรายได้ด้วยเหตุผลบางประการ เช่น เป็นชาวต่างชาติ

3. การดำเนินการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังสูงอายุ จะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่อย่างใกล้ชิดตลอดเวลา ทั้งนี้เนื่องจากเป็นมาตรการด้านการรักษาความปลอดภัยของทางเรือนจำกลางและทัณฑสถานหญิง ซึ่งสภาพดังกล่าวนี้ผู้ศึกษาเห็นว่า จะส่งผลโดยตรงต่อการตอบคำถามในเชิงทัศนคติของผู้ต้องขังสูงอายุ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **คุณภาพชีวิต** หมายถึง การปรับตัวเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อระดับความต้องการของคนในช่วงเวลาหนึ่งๆ สามารถปรับตัวได้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ส่งผลให้มีชีวิตที่มีความสุขตามสมควร

2. **คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย** หมายถึง การปรับตัวเพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย ให้ความสำคัญกับสุขภาพ หาเวลาพักผ่อนและออกกำลังกายเป็นประจำ เพื่อสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงสมบูรณ์

3. **คุณภาพชีวิตด้านจิตใจและอารมณ์** หมายถึง การปรับตัวทางด้านจิตใจ การส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีรู้จักควบคุมอารมณ์ โดยการหมั่นฝึกจิต การทำงานอดิเรกที่ชื่นชอบ การเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ การฝึกสมาธิ เป็นต้น

4. **คุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคม** หมายถึง การปรับตัวเพื่อให้อยู่ร่วมในสังคมได้อย่างปกติสุข เป็นการสร้างการยอมรับ และยกย่องจากสังคม อันได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนๆ หรือจากหน่วยงานต่างๆ ที่จัดขึ้น การใช้เวลาว่างบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม และการปฏิบัติตนโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น

5. **คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม** หมายถึง การปรับตัวเพื่อให้สามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมใหม่ๆ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น การมีชีวิตอยู่อย่างปลอดภัย อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปราศจากมลพิษ การได้รับรู้ข่าวสาร เป็นต้น

6. **การดำเนินชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุ** หมายถึง การใช้ชีวิตประจำวัน การทำกิจกรรม ทั้งที่เป็นคำสั่งของเจ้าหน้าที่หรือเฉพาะตัวของผู้ต้องขังสูงอายุในเรือนจำกลางและทัณฑสถานหญิง พิษณุโลก

7. **ปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิต** หมายถึง สิ่งจำเป็นพื้นฐานที่ใช้สนับสนุนการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น

8. **ปัจจัยด้านการบริการและการสงเคราะห์** หมายถึง การบริการและให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังสูงอายุที่ต้องการขอรับความช่วยเหลือหรือเกิดปัญหาในด้านต่างๆ

9. **ผู้ต้องขังสูงอายุ** หมายถึง ผู้ต้องขังที่ถูกควบคุมอยู่ในเรือนจำกลางและทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก เป็นนักโทษเด็ดขาดที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป

10. **เรือนจำ** หมายถึง สถานที่ซึ่งใช้ควบคุมบุคคลตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ซึ่ง ในที่นี้ หมายถึง เรือนจำกลางจังหวัดพิษณุโลก

11. **ทัณฑสถาน** หมายถึง สถานที่ซึ่งใช้ควบคุมบุคคลตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล มีอำนาจการควบคุมผู้ต้องขังหญิง ในที่นี้ หมายถึง ทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังสูงอายุต่อไป

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบการจัดทำแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังอื่นๆ ต่อไป